

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אברהם בצלאל

4012/25/פ

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – חובת הצבת מכשיר אוטומטי למשיכת והפקדת מזומנים ושיקים), התשפ"ד–2023

הוספת סעיף 2א .1 בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 2 יבוא :

2א. (א) המפקח יורה לתאגיד בנקאי להציב מכשיר "חובת הצבת מכשיר בנק אוטומטי בהתאם לכללים שיקבע באישור אוטומטי ועדת הכלכלה של הכנסת ובכפוף להוראות אלה :

(1) ביישוב שאוכלוסייתו עולה על 10,000 תושבים, יוצבו לפחות שלושה מכשירי בנק אוטומטיים ולפחות שניים מהם יהיו בבעלות תאגידי בנקאיים גדולים שונים ;

(2) ביישוב שאוכלוסייתו אינה עולה על 10,000 תושבים יוצבו לפחות שני מכשירי בנק אוטומטיים ולפחות אחד מהם יהיה בבעלות תאגיד בנקאי גדול.

(ב) הורה המפקח לתאגיד בנקאי להציב מכשיר בנק אוטומטי, יציב התאגיד הבנקאי מכשיר כאמור בתוך שלושה חודשים ממועד הוראת המפקח.

(ג) בלי לגרוע מהאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), סגר תאגיד בנקאי סניף הנותן שירות

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

ללקוחות, או צמצם במחצית או יותר את מספר עובדיו של סניף הנותנים שירות בסיסי ללקוחות, יציב התאגיד הבנקאי, בתוך שלושה חודשים ממועד הסגירה או הצמצום כאמור, מכשיר בנק אוטומטי במרחק שלא יעלה על 200 מטרים מהסניף האמור.

(ד) המפקח ידווח לוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה, על יישום הוראות סעיף זה.

(ה) בסעיף זה –

"מכשיר בנק אוטומטי" – מכשיר שבאמצעותו יכול לקוח של תאגיד בנקאי למשוך או להפקיד מזומנים ושיקים, לקבל מידע על חשבונותיו בתאגיד, ויש בו תיבת שירות ועמדת מידע פעילה בכל שעות היממה;

"תאגיד בנקאי גדול" – אחד משלושת התאגידים הבנקאיים שלהם מספר הסניפים הגדול ביותר."

2. כללים ראשוניים לפי סעיף 2א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, יובאו לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

3. תיקון חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו–2006², בתוספת השנייה, אחרי פרט 3א יבוא:

"1א3. תביעה נגד תאגיד בנקאי שלא הציב מכשיר בנק אוטומטי, בניגוד להוראות לפי סעיף 2א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981."

דברי הסבר

סגירת סניפים וצמצום שירותי הטלר במערכת הבנקאות, במסגרת המעבר לפעילות אינטרנטית, הופכת את הנגישות למכשירי בנק אוטומטיים לצורך בסיסי. לכאורה, ניתן לחשוב שריבוי של אמצעים אלקטרוניים הופך את הביקור בסניף הבנק לדבר נדיר יותר ויותר, אך נהפוך הוא – דווקא בקרב אוכלוסיות מעוטות הכנסה שמידת השליטה שלהן ברזי המחשב והאינטרנט נמוכה, הצורך במכשירי בנק אוטומטיים בקרבת ביתם, שאינם דורשים מהם הוצאות נסיעה והשקעת זמן מיותרות, הופך להכרחי.

² ס"ח התשס"ו, עמ' 264.

בדיקה שערכה עמותת "ידיד" העלתה כי במקרים רבים שבהם נסגרים סניפי בנק, בניגוד למצופה, לא מוצב במקום מכשיר בנק אוטומטי. הדבר מחייב את הלקוחות להשתמש במכשירים בבעלות פרטית. על מכשירים כאמור אין פיקוח בכל הנוגע לעמלות משיכה והפקדה של מזומנים או שיקים. לקוחות שנמנעים מביצוע פעולות בנקאיות במכשירי בנק אוטומטיים בבעלות פרטית, נאלצים לנסוע לעיתים מרחק רב כדי להגיע למקום שבו מצוי מכשיר בנק אוטומטי בבעלות תאגיד בנקאי.

לפיכך, מוצע להסמיך את המפקח על הבנקים להורות לתאגידים בנקאיים להציב מכשירי בנק אוטומטיים. כמו כן, מוצע לחייב תאגיד בנקאי שסגר סניף הנותן שירות בסיסי להציב מכשיר בנק אוטומטי בקרבת הסניף שנסגר.

בנוסף, מוצע לתקן את חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו–2006, ולכלול תביעה בשל הפרת חובת הצבת מכשיר בנק אוטומטי בתביעות שניתן להגיש בהן בקשה לאישור תובענה ייצוגית.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/1732/25) ועל ידי חבר הכנסת יונתן מישרקי (פ/2921/25).

הצעת החוק זהה לפ/2921/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)